

La Voix de Monténégro (Glas Crnogoraca) est un journal officiel du Monténégro, fondé en 1878. Il est publié à Neuilly-sur-Seine, en France. Le journal est dirigé par le ministre de l'Intérieur et est imprimé à Paris. Son contenu couvre les événements politiques, militaires et sociaux du Monténégro ainsi que des nouvelles de l'étranger. Le journal est écrit en serbe et français.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

LA VOIX DE MONTENEGRO

Службени орган Краљевине Црне Горе

Journal Officiel du Royaume de Monténégro

La Voix de Monténégro (Glas Crnogoraca) est un journal officiel du Monténégro, fondé en 1878. Il est publié à Neuilly-sur-Seine, en France. Le journal est dirigé par le ministre de l'Intérieur et est imprimé à Paris. Son contenu couvre les événements politiques, militaires et sociaux du Monténégro ainsi que des nouvelles de l'étranger. Le journal est écrit en serbe et français.

Неји код Париза, 7. јула 1919.

Neuilly-sur-Seine le 20 Juillet 1919

14. јула, на дан државне светковине Француске Републике, као и свечаности у славу савезничке побједи, Његово Величанство Краљ Господар учутио је овај телеграм Његовој Екселенцији Господину Р. Поенкареу, Предеједнику Француске Републике:

Господину
Предеједнику Француске Републике
Париз, Е. Мизе.

На данашњи дан, четрнаестог јула 1919., Француска ужива награду за своје величанствене напоре и радује се, славећи храброст својих синова које ће историја вјечно слављати. Као Савезник, као гост, придружујем се њеној радости и кличем њеној побједи, Господине Предеједнице, и уз цивиље, које она данас баца по путу, да преко њега корачају њени побједоносни војници, придружујем најтоплију честитку једнога старог ратника, који у нама поздравља браниоце Правде и Слободе.

НИКОЛА.

Његова Екселенција Господин Предеједник Републике, послао је свога војног ађутанта који је, у име Предеједника, лично изразио Његову Величанству најтоплију благодарност на честитци.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ

— 14. јула, на дан државне светковине Француске Републике, прослављена је у Паризу, на најсвечанији начин, и велика побједа Савезничке војске. Побједоносне чете, предвођене својим војсковођама, носећи своје заставе, прошле су славом вјенчане испод Наполеонова славоука Арк-де-Триумфа, у Паризу. Свечаности су присуствовали: Предеједник Републике, Влада, Парламент, Дипломатија и чланови Конференције Мира. Од Кр. Владе присуствовали су у дипломатској ложи г. г. Министри, Извапредни Посланик и Опуномоћени Министар у Вашингтону г. генерал Гвозденовић, и Кр. Отправник Послова у Паризу.

— Кр. Генерални Консул у Брислу Theodor t Ноен преминуо је.

— Кр. Консул у Анверсу Ото Франк преминуо је.

— Кр. Консул у Хавру г. Шарл Жакмен одликован је високим орденом француске почасне легије.

НИ ХЉЕБА!

«Народна Воља», лист србијанског посланства у Паризу, јавила је неки дан о великој наклоности и брзи биоградских цинцара према црногорском народу. Миллион кила жита, вели «Воља Народна» послано је из Биограда да се бесплатно раздијели удовицама погинулих у Црној Гори и сирочади; тако да ће Црногорци због тога оцјетити прве «плодове» од «уједињена».

Међутим, ово је била једна обична лаж овог мизериог листића, којој је циљ — обмана Црногорца

и избјеглица. Биоградским злочинцима није стало ни до сирочади ни до удовица црногорских. Биоградска «Правда», орган Павла Маринковића активног србијанског министра шума и вода, у броју 248. од 13. јула доноси њедећу вијест, која потпуно тјера у лаж «Вољу Народа»; та вијест гласи:

Одбија кредит. — На основи предатке о великим оскудицама у Цр. Гори, министарски савет је био решио да се одреди 1 милион кгр. бранина, који би се утрошио на тај начин, што би се, у накнаду за рад, подељено народу. Министар Грађевина био је пројектовао извесне радове: грађење путева и мостова, где би се запослила сиротиња црногорска и хлебом исхранила. На тај начин учиниле би се две користи: и парадилу друмови и сачували од глади и пропавана сироти радници.

Но, једно мисли Мин. Савет, а друго Министар Финансија. Кад му је Министар Грађевина на основу решена Мин. Савета, затражио кредит — Министар Финансија одбио је!

АРХИ-ЈУДАМА СВОЈЕ ОТАЏБИНЕ!

Благодарећи високом патриотском моралу и здравој свијести нашега народа и његовој великој пожртвованости, као и немалој личној заслуги данашњег шефа црногорске владе, г. Ј. С. Пламенца, ухваћени су и потпуно разголићени за свакога и за свагда, Андрија Радовић, Јанко Спасојевић и друштво, на дјелу срамне продаје своје отаџбине и то Николи Пашићу за готов новац.

Ни Јуда Искарјотски није тако Христа продао, као што су они своју Отаџбину. Два пута је продавао, а Јуда се је последи прве продаје покајао.

Данас је јасно не само читавом нашем народу него и свима Савезницима, каква су одвратна и нитковска дјела починили ови типови противу Црне Горе, своје Отаџбине, само да би задовољили своје личне интересе. Једном ријечју, све оно што их је могло још убрајати у чељад, све за готов новац продадоше. Презрени од свакога, демантовани догађајима, а притијешњени јасном логиком наших оптузаба, виђу се као змије у процјепу, па немајући куда излити свој немоћи и пакосни ијед, они су почели, преко «Народне Невоље», клеветничког органа Пашић-Веснићева у Паризу, ево неко вријеме да се глибом бацају чак и на претке г. Ј. С. Пламенца, називајући му ђеда, канцелара Маркишу Андријина Пламенца, народним издајником, фалсификујући тако историјска факта, у циљу, да се са том признаницом могу лакше обратити диспозиционом фонду Пашићевом, јер тамо им се врше исплате само још према броју дневних клевета.

Свима је старијим генерацијама црногорским познато, а млађима из дјела Медаковића и других писаца, да је Маркиша Андрија био први и, тако рећи, једини прави политички борац, којег је Црна Гора у оно вријеме имала, те отуда сви писци, како о његовој личној појави тако и о његовом подухвату, са поштовањем говоре. Маркиша је устао да се бори противу премоћи државног апсолутизма одличеног у самовољу Пера Томова Петровића, брата Петра II Господара Црне Горе (Владике Рада), који, користећи се болешћу Петра II и дугим му лијечењем у иностранству, бјеше у своје руке приграбио сву државну власт и исте злоупотређивао. Маркиша је у тој борби са Пером Томовим тражио основ-

ца, осим на Црногорце, и код својих рођака, сусједа, угледних бегова скадарских Соколовића, који су му се били ставили на расположење са 150 својих пријатеља. За пријеме овога покрета Маркишина, нити је Турека била у рату са Црном Гором, нити је тада Скадар признавао власт Султанову, нити је Петар II, Господар Црне Горе, био у својој земљи. Што доцније, пак, неке пригодне пјесме Владичине овај сукоб Маркишин са његовим братом увеличавају, то је познато, да се пјесничкој машти допушта, да може широким летом проћи преко стварних чињеница и догађаја. Само је научној прози задатак, да фотографира истину онаку каква је, и да је што стварније припреми за објективну страну духа — за разум, а пјесми је задатак, да фотографира истину са што мање чулане стварности, и то, за субјективну страну духа — за срце.

Да је Маркишин подухват био оправдан, нећемо да наводимо оригинална писма Господара Петра II., која је писао лично Маркиши противу свога брата Пера, него ћемо само толико напоменути, да је Пера Томов био доцније доста принуђен напустити Црну Гору, и да је и свој живот у туђини завршио, као и то, да је Кијаз Давидо лично дошао у кући Маркишиној у Црмници у пратњи свих поглавица црногорских, те је Маркишину шћер вјерно за свога братучеда, Крета Машанова Петровића — Његоша, Кијаз Давидо је ту борбу између Маркише и Пера Томова озбиљно као борбу између двије партије. Чак да политичка схватања Маркишиног феудалног доба подвргнемо и процјени данашњег државног права, не може се Маркиши ништа неморално, нити правно пребацити.

Маркиша, прогласио је, да у Црној Гори не признаје, по своме схватању, један насилни режим оличен у Перу Томову, настојао је да тај режим сруши. У том циљу позвао је у помоћ, како смо напоменули, уз Црногорце, и своје рођаке мухамеданске вјере — бегове Соколовиће. Ти бегови, имали су само да послуже његовој политичкој идеји — рушењу једног режима, којему је он био објавно политички рат. Ова борба није имала циљ, да одвоји један дио или сву државну територију за свој, или туђи рачун, него да се оствари оно што је доцније напоменути и било — уклањање Пера Томова и његових политичких пријатеља. Овај пак, који се бори противу једног унутрашњег режима, не може никада бити у државно-правном смислу народни издајник, већ напротив он оличава у себи једног правног политичког народног борца, правног и представљају наши историографи и какав домета и јесте Маркиша Андрија Пламенца, а не никако народни издајник, као што имају намјеру, да га представе извртањем историјских факата, данашњи лижњехани Николе Пашића, онога који, с њима заједно, баци и носи жиг народног издајника и са гледишта процјене србијанског кривичног државног права. Ми ћемо за доказа томе учинити само неке напомене.

Док је Никола Пашић био у Србији и водио борбу са својим присталицама противу тадашњег политичког режима, све докле је био политички борац, и ако је био деструктиван, али не може му се за тада никако рећи да је био народни издајник. Он је био политички борац и онда, кад је утекао у Бугарску и отуда агитовао и радио противу постојеће владавине у Србији. Онога пак момента кад је он врбовао по Бугарској добровољце да војнички нападну Србију, у данима кад су војске Бугарске пошле, последије објаве рата 1885., на Србију, тада је Пашић престао бити политички борац и постао издајник отаџбине, јер је бугарска војска, пријешавши србијанску границу би-

ла ставила себи у задатак да уништи Србију, као државу, нити би, да један дио њене територије припоји Бугарској. Пашић, помажући такву војничку акцију Бугарске, он је појо служно као средство ради постигнућа њеног завојевачког циља, те је отуда Пашић постао правим народним издајником. Док су Маркиши и Црмничанима служили његови мухамедански рођаци као помоћно средство за уклањање њему непријатне владавине, не дирајући у државну цјелину, докле Пашић овдје служи Бугарима као средство, да се уништи државна цјелина Србије, а то је једна огромна разлика између онога што је Маркиша хтио. Тако ће политичка историја квалификовати овај атак Пашићев противу живота Србије, као дјело народног издајника, а покрет Маркишин противу самовоље Пера Томова и његових присталица као дјело једног народног политичког борца.

Што се тиче личног јунаштва нашега газде Николе Пашића, ми нећемо, ни да Бог, упоређивати то његово јунаштво са јунаштвом Маркише Пламенца, јер је Маркиша већ у својој раној младости био гласовит јунак, док је Никола Пашић до данас више толага по хрбату добио, него ли ма која сеоска подолара. Ни остали предци данашњег шефа владе Јована С. Пламенца свакако нијесу мање заслужили били за свој народ од предака Николе Пашића и његових укутонова и агената, који су своју фамилијарну историју почину сами собом. Међутим у пергаментској повели куће Пламеначке од године 1492., између осталога стоји, како је грофовка фамилија Пламенцац-Богусиновић, стигла из Херцеговине у грду Трогир (у Далмацију), како је ова чувена фамилија до тада дала много заслужних људи своје народу, како је напустила свој феуд (посјед) у Фојници последи поновног опустошења и заузећа Босне од стране Султана Мехмеда II, гдје да се и сада (1492.) налазе на задњим манастира свете Богородице у Фојници грбови ове фамилије; да је последије заузећа Босне добила за посјед у Херцеговини град Благај са околином и, напоелетку, последи пада Херцеговине, да је стигла са многобројним другим фамилијама у поменутом грду Трогир и да је том приликом фамилијарне документе ове породице, њен фамилијарни свештеник предао не чување магистрату општине троградске 1492., и која важе, да се поноси што ову фамилију може уврстити међу своје грађане. Доцније се ова породица појављује у Црној Гори, да продужи борбу са Црногорцима противу Османлија, јер већ 1526. бира црногорски народни збор једног члана од ове фамилије за свога сердара. И она је у Црној Гори остала досљедна историји својих предака. Зар нијесу из ове исте куће пошлели црногорски теократски владари-митрополити Руфим и Арсеније, као и многи други угледни главари и патриоте? Зар нијесу славни подхвати Господара и Митрополита Петра I Петровића-Његоша тијесно својени и са радом Саве Пламенца, тога првог црногорског канцелара, и Андрије Пламенца? Нити је Андрија, нити његов син Маркиша, разједињавао, него су они сједињавали црногорска племена, о чему постоје историјски факти, који најочитије о томе говоре. Није Маркиша ишао у Морачу и у Рошцу и у друга мјеста, да разједињује, већ да измирује и сједињује. Уосталом, нема скоро ни једног црногорског бојинца, које није посијато костима синова ове породице.

Друга пак грана породице Пламенцац примила је Мухамедову вјеру и позната је у историји под именом Соколовића. Од ових најпознатији је Михаило-Мехмед Соколовић, велики везир царства и највећи турски државник. Завео је, да

на двору турска царства буде службени језик за стране *српски*. Свога брата Макарија (падуђера) оставио је за српског патријарха у Пећи, те је тако обновио угинулу српску патријархију. Синоповица му, Ахмет паша Соколовић, беклер бег од Босне, заузео је мађарску престоницу Будим. Од тога Ахмет наше воде поријекло бегови скадарски Соколовићи, који вијесу никада прекидали родбинске везе са кућом Пламеначком и који не заборављају, да у њима тече српска крв. Кад се Маркиша нашао у нужди они су му, по дужности фамилијарно, прискочили у помоћ, а не никако да освајају Црну Гору у корист Турске. Та да ли није Одо-паша Соколовић, издано у малоaziјској тамници у Трапезунту, као пријатељ Црне Горе, а његов је брат, Ибраим бег, једва прије десет година заиоот спасао бјегством у Црну Гору. Чим је Аустрија ушла у Скарду, прво што је учинила, Ибраим бега Соколовића интернирала је у Аустрију, где је од глади умирао, а напротив томе, фамилија Андрије Радовића и Јанка Спасојевића уживале су привилегије окупационих власти аустро-угарских, као награду за рад Андријин и Јанков, којима су они наставили у погледу разарања Црне Горе.

Дакле, што ви, с Пашивем на челу, можете рећи Маркиши и његовим прецима, као и његовом потомству како само оно што је патриотски? Истина, много је било рентабилније по цен, етати у интересе Пашивеве гробарске политике основане на звечејој монети, него ли уз Црну Гору. Али у колико је то било перентабилније, у толико је опет било наивније етати уз хиљадагодишња права Црне Горе. Уетати и борити се за право и част Црне Горе нијесу били у стању ни Андрија Радовић ни Јанко Спасојевић, јер је за то требало имати морала, часно ти у карактеру и личног поноса. Они све то нијесу имали, јер у њиховим жилама бије раслакана крв изрода, док у Јовану С. Пламениу и његовом друштву, као и у целокупном црногорском сељачком еталежу, куца и послије толиких пјекова цета она крв, која је у чиниела те је им црногорско и име Србинуво на далеко прослављено. Упитајте се ви, кад сте између себе сами, што сте и од кога сте, и добро се загледајте? Зар није ваш Николчето Пашив бајагањског-бугарског поријекла. Баста ли њему једну реченицу чисто српски изговорити, послије седамдесетогодишњег живота међу нама Србима. А зар још и Јашко Перадовић-Анцелетски говори о претцима чимим? А не сауди ли и данас његов род и дом за пошадину међу Васојевиће и Горње и Доње? А тек што да речемо за лепо дете от Јагош, Пеке и Гурабије? као што би се то прелијено српски израло Баја Николче от Зајочареко! Но, оставимо ваше претке на миру, сваки од њих је радио колико је могао и колико му је бастало. Но, какво сте ви, Андрија Радовићу и Јанко Спасојевићу, народи, починили нитковско и издајничко дјело према својој Отаџбини, кад сте у љу ушли са туђом, србјанском, војском и кад сте, за њен рачун и заједно с њом, прогласили уништење на најсрамнији начин, оне црногорске државе, која вам је све дала, све, и више но што је требало? Знате ли ви, кукавице и шроти, да сте погазили све светине Црне Горе, повриједили њену част и њено право на живот! За туђинске наре метнуди ете утарак у нашу кућу и у народу врлиг крпави пош, што пјекови неће набрнсаг. Зар оно витенско црногорско државио ја, које је творац српске државне мисли, да не може упоредо етати — при рјешавању свеоциштер народног проблема — са ревалниском цинцијом биоградског?

Познати швајцарски повинар г. Луј Авеније подигао је у Женевском листу «La Suisse» свој глас у одбрану црпав Црне Горе и њеног народа.

Међу митогбројнимма несталима у оворе рату, треба данас забилежити један сасвим особити случај — једну читаву земљу, Црну Гору. Постоји ли она још, или не? Ни највметнији то не знају.

Једанаест, од четрнаест тачака Вилзонова програма мира, гласи:

„Румунија, Србија и Црна Гора имају се свакцпневати и заједно осамливати вратици; односи балканских држава међу собом имају се довршити пријатељском наљујетом гвобитила; међународне гвратиције за политичку и економску независност као и за територијалну цјелитиу имају се у корист ових разних држава предлазити.“

Кад су аустроугарски војници морали да свакуину Црну Гору, србјански су војници тамо ушли. Шта се онда десило? Загонета. Али нас Биоград извјештава, прије кратког времена, да је црногорски народ ријешно у Подгорици о својој судбини и да се слободно предао Србији.

То је могућно. Све је могућно. Али, то није сигурно. А није сигурно зато, што је званична влада Црне Горе остала у изгнанству; што су патриоти, који желе да се врте у отаџбину, у томе сирјечени; што Хрвати у својим новинама упућују апел Црногорцима да се са њима еталоно дрпе против Србјанаца; на посљетку, што знамо, да је при добро организационом паредном гласању, ако је оно под пријетњом бајонета, увијекансолтна

потреба гласати «за». То се свечито нијело у Мекени. Тим народним гласањем једногласно, или скоро једногласно, изабране, наметнуто од француске војске, Макемилјана за цара. Неколико мјесца доцније републиканска власт Јуарецова била је такође једногласно изгласана. То је сваки пут тако, ако народ има слободу да бира између двојих врата, од којих су једва отворена, а друга затворена.

Ех! ја знам, Црна Гора, то није штереситно; она је тако мала! Па зар немамо ми обичај с правом да у Швајцарској кажемо, да се вриједност једног народа нема цијенити по броју становништва? А зар немамо, такође са правом, неки извесно димљене за оне народе, који су јуначки бранили своју независност? Кад је балканско полуострво, мало по мало, нашо у власт Турцима, једно су Црногорци, на својој «гомили камења» остали непобијеђени. У планинама оцајно су се тукли да би остали слободни. У 1853. још, браћо је манистирску цркву против 17.000 Турака, војвода Мирко са 23 човјека.

Дубав, коју Црногорци имају према својој малој земљи, долази отуда, што су се дуге године борили и заједно осјећали, од она на свима, вјековима имајући нете обичаје, а они заједнички обичаји су најача веза, најсвободнији ланци између људи и између времена. Чрети браћани, навикнути на тежак рад, високог етаса, Црногорци носе са собом, ако се тако може рећи, обљење своје отаџбине. Земљу коју они у пркс ене сиротине дубе, можда треба рећи, да баш због те сиротине они дубоко своју земљу воле, онако, као што је њихови претци вољали, кад са врха Ловћена посматраху етације и вадреконе: «Ево! Ми изабрасмо ову земљу!»

И пошто су је изабрали и пошто је воле, зашто би им се одузела?

Le Courier de Metz од 12. јула доноси чланак на кога саопштавамо:

«Под триумфалним славодуком у Паризу, предвођени маршалам Фохем, проћи ће, цвјетајући и цвијећем окићени, хероји који за спас чољенаштва залажише своје животе. Југословени, Американци, Чехословаци, Пољаци, Ниђани са ријеке Гангеса, Британци, Цинци, Јапанци, Бразилциани, попошто ће проћи уз одушевљење клицане народа. Само два народа неће бити заступљени на тој слави: Русија и Црна Гора; неће зато што кратковиде дипломате тако ријешиле, да највећи и најмањи народ од свијех осталих, који се уз нас бориле, не буду учесници у узвишеној апогеози.

Црна Гора носи на себи мученички крст, какав још ниједан народ пошло није. Она се жртвовала за своју слободу и за ониту ствар савезничку, али ми данас гледамо како — умјесто да се злочинцу суди — пушта се да злочинци дају жртву. Конференција Мира наредила је истрагу противу оних непријатеља који су се огричили о оните људске право и погазили га. У исто то вријеме званично Србија, починила је Црној Гори 14 врта најодвратнијих злочина, а Савезници ју нијесу у том погледу сирјечили. Та злочинства су: покољ цивиличних особа, отимање власети за вријеме војничке окупације, насилно уврштење Црногораца у војску, плачка и конфискација непокретног имања, незаконита реквизиција, убијање патриог новца, рушење имовине, рушење историчких споменика, злоупотреба бијелог барјата. Зашто су они то починили? Да ли их је обузео бијес немачки на би хтели да заплане народ и да га тако покоре! — Осим тих набројаних злочина, почињених најгубавим вандализмом, србјанска војска је учинила и највећи пријеступ противу међународног јавног права, тијем што је војнички заузела Црну Гору; једну савезничку земљу, и што је у њој установила своје власти и за владара прогласила Краља Петра Карађорђевића.

Генерал Нио је рекао: «Некуство од шест еталеба доказало је да се Црну Гору не може покорити».

Томас С. Рајан, у својим дописима из Црне Горе, објављених јуна 1919. у Chicago Tribune, вели: «Устанак и побуне у цијелој Црној Гори наставаљају се. Та земља остаје несавладив борац».

Народи, који дефилујете уз звуке Марсезезе, ви хероји великих дана епане, ви триумфатори права над сплом, зар не чујете како се из даљине, међу ваше бурно и одушевљено побједничко клицање, мијена удаснање заборављене Русије и жртвоване Црне Горе!»

«La Suisse» објављује симпатичан чланак о Црној Гори, из кога саопштавамо следећи завршетак:

Историја се понавља за несрећну Црну Гору. То значи, ако је требају, они је зову, и она дотрич, бори се и прољева своју крв; а у трутку обрачунавања, на њу се

заборавља, да међу на страну, на се она чак и издаје.

И одиета, на Конференцији мира у Паризу видимо представнике свих земаља, чак и оних, које су прекинуле дипломатске односе са Немачком и Аустро-Угарском, а за чудо, још не видимо представнике Црне Горе, која је тако активно учествовала уз Савезнице. Овакви поступци према Црној Гори утолико су неразумљивији, што, према неспорном праву и ететаним обљењима великих сила, ова земља има исто да се васпостави као и Србија и Белгија.

И док се сад још званични представници Црне Горе не пуштају на Конференцији мира, двесте виђених Црногораца још не показивају у Подгорици. У исто вријеме етотина други Црногораца узбунили су се, ухватили горе те воде терилеки рат против србјанске колонијалне која жуљима црногорске вароши.

Све ове чињенице показују, да црногорски народ жели по сваку цијену да остане слободан и независан у својим брдима и да такозвана «народна скупштина црногорска у Подгорици» није била ништа друго до једна обична превара, као што је то и у књизи «У Југославији» доказано, чији је писац г. Шарл Риве, учинио непристрасну анкету не само у Црној Гори, него у свима југословенским земљама.

Црногорски је народ заслужно бољу судбину. Пошто он жели да живи слободно у својим горама, зашто сизом од нега направити поданике Србије?

Радо се надамо да Велике Силе неће пропустити да увиде да је велика неправда учињена према црногорском народу и да ће Црна Гора ускоро бити васпостављена, као што су то за време балканске државе већ учинили, како би овај мали, али јуначки народ могао слободно располагати својом судбином, сходно начелима предједника Вилзона.

VIJESTI I NOVOSTI

За Црвени Крст. Господин Луциан Бауман из Колноке, Масасулет (Сјеверна Америка) приложио је Црногорском Црвеном Крсту један бон Четвртога државнога зајма америчког, у вриједности од 50 долара. Цлемеником дародавцу, који се је већ више пута досад сјетио наше сиротиње и потреба Црвеног Крста, изриче се овим путем јавна благодарност.

Марко Ников Каваја, родом из Добреког Села код Цетина, чиновник при Барском Друштву на жељезничкој машини, умро је 6. маја у својој 22. години, у поморској болници у Таранто (Италија) гдје је уз војничке почести сачрањен у онамошњем католичком гробљу. — Вјечан му помен.

Митар Говедарица бивши капетан и члан обласног суда у Никшићу, преминуо ових дана у Гацку, у својој 57. години. Није потребито набрајати дјела пок. Митра којима је на Невесини, Кресцу и Бару 1875.—78. показао дубав према слободи у којој је лежало јединство двију сестринских земаља, Црне Горе и Херцеговине. Поред свих напора Херцеговаца за тај идеал, он ипак није испуњен; јединство са Црном Гором било је тада осуђењено. Ма да је Херцеговина пала под аустројску окупацију, Митар је био један од главних који је наставио рад и опозицију противу тадашњег новог режима. За вријеме анексионе кризе 1908. био је спреман да покрене устанак у Херцеговини чији су прваци у масама пребјегавали у Црну Гору, доказујући још једном пред Европом, да гордо црногорско и херцеговачко етијење, преливено и спорено крвау, тражи и ваије за јединством. Тај покрет, као и многи други, није успио, али дјела пок. Митра остала су висока међу браћом Црногорцима. Н. В. Краљ Никола, цијенећи Митрове заслуге, поставио га је најрије за капетана Голдијског, затим за члана обласног суда у Никшићу. — Вјечна му помен.

Жавна благодарност. Захваљујући свима својим пријатељима и познаницима који су ми, било писмено, било лично, изјавили саучешће у мојој дубокој жалости, приликом ехрти мог брата-Мила Петрова Радована, маје Јоке Перове и брата Божен Јанка трговачке академје, који су се у току потоних мјесца преселили у вријеност у родном мјесту Љуботину. Нека је такође дубока хвала браћи из Љуботина и Ријечке и Црпачке пахије, који постојине до вјечне куће испратиле. — Јован Н. Радован скар. Кр. Ген. Консулата у Ришу.

Уредник: Петро Богдановић. — Gerant, G. Delagneau.

Imp. monténégrine. 69 Bd. du Chateau Neully-s-S.